

JÄTEPOLIITTINEN OHJELMA VUOTEEN 2025 – ESITYS 26.8.2020

YHTEISET TAVOITTEET VUOTEEN 2025

Hamina, Iitti, Kotka, Kouvola,
Lapinjärvi, Miehikkälä, Mäntyharju,
Pyhtää ja Virolahti

Kuntien Jätepoliittinen
ohjausryhmä 26.8.2020,
Kymen jätelautakunta
24.9.2020

Sisällys

JOHDANTO.....	2
OHJELMAN LAADINTA	3
LAINSÄÄDÄNTÖ JA JÄTEHUOLLON VASTUUT.....	4
Kunnan jätehuollon järjestämisvastuu.....	4
Tuottajavastuu.....	4
Yritysten jätteet.....	4
LAINSÄÄDÄNNÖN JA VALTAKUNNALLISEN JÄTESUUNNITELMAN TAVOITTEET	5
Etusijajärjestys jätelaissa	5
Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2030	5
JÄTEPOLIITTISEN OHJELMAN TAVOITTEET	6
SELKEÄT JÄTEHUOLLON TOIMIJOIDEN ROOLIT JA YHTEISTYÖ.....	7
Jätehuollon järjestämistehtävät	7
Jätehuollon viranomaistehtävät.....	8
Jätehuollon valvontatehtävät	8
Asukkaan oikeudet ja velvoitteet	8
TAVOITTEET JA TOIMENPITEET VUOTEEN 2025	10
JÄTTEIDEN SYNNYN EHKÄISY JA YMPÄRISTÖTIETOISUUDEN LISÄÄMINEN	11
YMPÄRISTÖYSTÄVÄLLISEN JÄTEHUOLLON PALVELUJEN KATTAVUUS JA JÄTTEIDEN TEHOKAS HYÖDYNTÄMINEN.....	13
Asuinkiinteistöt kattavasti jätteenkuljetuksen piiriin	13
Jätteenkuljetusten ympäristöystävällisyys	13
Kierrätyksen tehostaminen.....	14
Jätehuoltopalvelujen saatavuus.....	15
Jättemaksujen ymmärrettävyys ja kannustavuus.....	15
TAVOITTEET JA TOIMENPITEET VUOTEEN 2025	15
TAVOITTEIDEN SEURANTA.....	17
LÄHDELUETTELO.....	17

JOHDANTO

Tällä jätepoliittisella ohjelmalla Kymen jätelautakunnan ja Kymenlaakson Jäte Oy:n toimialueen kunnat asettavat yhteiset kehittämistavoitteet vastuulleen kuuluvalla jätehuollolla. Jätelain mukaisesti kuntien vastuulle kuuluu asumisen ja kuntien omien hallinto- ja palvelutoimintojen jätehuolto.

Jätelainsäädäntö ja Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2023 asettavat tavoitteiksi jätteen synnyn ehkäisemisen, kierrätyksen lisäämisen ja jätehuollon kattavuuden. Jotta tavoitteet saadaan toteutettua, tulee jätehuoltoviranomaisen ja jätteyhtiön lisäksi myös kuntien, päättäjien, sekä kunnissa toimivien viranomaisten ja organisaatioiden sitoutua kehittämiseen.

Jätepoliittinen ohjelma toimii linjauksena johdonmukaisen, pitkäjänteisen, yhdenvertaisen ja kestäväen jätehuollon kehittämiseksi. Suomen Kuntaliitto suosittelee jätepolitiikan määrittelemistä selkeäksi ohjelmaksi silloin, kun kunnat ovat siirtäneet jätehuollon toteutuksen useamman kunnan yhteiselle organisaatiolle. Palvelutehtävien siirrosta huolimatta kunnilla säilyy aina vastuu jätehuollon järjestämisestä.

Tämän jätepoliittisen ohjelman – alueen ensimmäisen - ovat laatineet alueen kuntien (Hamina, Iitti, Kotka, Kouvola, Lapinjärvi, Miehikkälä, Mäntyharju, Pyhtää ja Virolahti) nimeämät edustajat yhdessä. Kymen jätelautakunta ja Kymenlaakson Jäte Oy ovat osallistuneet laadintaan asiantuntijoina. Jätepoliittinen ohjelma hyväksytään kuntien valtuustoissa.

OHJELMAN LAADINTA

Jätelautakunta käynnisti ohjelmatyön kesällä 2018 pyytämällä kuntia nimeämään edustajansa ohjausryhmään. Kuntia pyydettiin nimeämään ohjausryhmän jäsenet samalla tavalla, jolla jätelautakunnan jäsenet on nimetty eli kuntien asukasmäärät huomioiden. Jäseniä nimettiin Kouvolasta neljä, Kotkasta kaksi ja muista kunnista (Hamina, litti, Lapinjärvi, Miehikkälä, Mäntyharju, Pyhtää ja Virolahti) kustakin yksi jäsen.

Ohjausryhmä aloitti työnsä lokakuussa 2018. Ohjausryhmässä sovittiin aikataulusta niin, että jätepoliittinen ohjelma valmisteltaisiin valtuustokauden aikana ja se kattaisi vuodet 2021-2025. Alkuvaiheessa ohjausryhmä ideoi jatkotyöstämistä varten kolme sisältökokonaisuutta:

- 1) Jätteiden synnyn ehkäisy ja ympäristötietoisuuden lisääminen,
- 2) Uudelleenkäytön edistäminen ja jätteiden tehokas hyödyntäminen sekä ympäristövastuullisen jätehuollon palvelutaso,
- 3) Selkeät jätehuollon toimijoiden roolit ja yhteistyö.

Kotkassa järjestettiin 12.9.2019 tiedotus- ja verkostoitumistilaisuus kuntien teknisen ja ympäristötoimen, maankäytön, kiinteistöhuollon, ruokapalvelun, hankintatoimen, maaseutupalvelujen ja kuntayhtiöiden yhteistyötahoille ja luottamushenkilöille. Kunnissa jo olevien hyvien hankkeiden jakamiseksi tehtiin kysely kuntatoimijoille 1. sisältökokonaisuuden osalta. Työssä hyödynnettiin myös FCG:n Yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksia ja Kymenlaakson Jäte Oy:n asukastutkimusten tuloksia ja vastauksia. Ohjelmatyöllä on sisällöllisiä yhtymäkohtia myös HINKU-kuntien (Hamina, Kotka, Kouvola) tavoitteisiin.

Ohjelma on voimassa vuoteen 2025 tai siihen asti, kunnes seuraava jätepoliittinen ohjelma tulee voimaan. Ohjelmaan on kirjattu jätehuollon kehittämisen päämäärät ja suuntaviivat sekä tahot, joilla on vastuu toimenpiteiden suorittamisesta. Ohjelmassa määritellään menetelmät, joilla toimenpiteitä ja toteutumista seurataan.

LAINSÄÄDÄNTÖ JA JÄTEHUOLLON VASTUUT

Kunnan jätehuollon järjestämismvastuu

Kunnan on järjestettävä seuraavien jätteiden jätehuolto (Jätelaki 32 §):

- asumisessa syntyvä jäte, mukaan lukien sako- ja umpikaivoliete;
- kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte;
- liikehuoneistossa syntyvä yhdyskuntajäte, joka kerätään kiinteistöllä yhdessä asumisessa syntyvän jätteen kanssa;

Kunnan on lisäksi järjestettävä asumisessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely. Maa- ja metsätaloudessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely kuuluvat kunnan vastuulle, jollei kysymys ole kohtuuttomasta määrästä.

Tuottajavastuu

Tuottajavastuu tarkoittaa, että tuotteen valmistajien ja maahantuojien eli tuottajien on jätelain mukaan järjestettävä markkinoille saattamiensa tuotteiden uudelleenkäyttö, hyödyntäminen ja muu jätehuolto sekä vastattava siitä aiheutuvista kustannuksista (Jätelaki 46 §).

Jätelaki (47 §) antaa kunnalle mahdollisuuden järjestää tuottajavastuujätteiden kiinteistökohtaista keräystä yhteistyössä tuottajayhteisöjen kanssa.

Tuottajanvastuun piiriin kuuluvat Suomessa tällä hetkellä seuraavat jätteet:

- 1) moottorikäyttöisen ja muun ajoneuvon tai laitteen renkaat
- 2) henkilöautot, pakettiautot ja niihin rinnastettavat muut ajoneuvot
- 3) sähkö- ja elektroniikkalaitteet
- 4) paristot ja akut, mukaan lukien sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin, ajoneuvoihin tai muihin tuotteisiin sisältyvät paristot ja akut
- 5) sanomalehdet, aikakauslehdet, toimistopaperit ja muut niihin rinnastettavat paperituotteet,
- 6) pakkaukset

Yritysten jätteet

Yritys vastaa itse jätteistään. Yritysten jätehuolto ei pääosin ole kunnan vastuulla. Kunnalla on toissijainen vastuu tarjota jätehuoltopalveluja yrityksille (Jätelaki 33§) ainoastaan silloin, jos yritys ei saa palvelua yksityisiltä jätehuoltoalan toimijoilta joko lainkaan tai kohtuullisin ehdoin. Kunnan vastuulla järjestetyssä jätehuollossa ei tarvitse vastaanottaa sellaista jätettä, joka ei sovellu käsittelyprosesseihin.

LAINSÄÄDÄNNÖN JA VALTAKUNNALLISEN JÄTESUUNNITELMAN TAVOITTEET

EU:n ja Suomen jätelainsäädännön tavoitteena on edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä sekä ehkäistä ja torjua jätteistä aiheutuvaa haittaa ympäristölle ja terveydelle.

Vuonna 2018 hyväksytty EU:n jätedirektiivi edellyttää, että Suomessa yhdyskuntajätteestä tulee kierrättää 55% vuoteen 2025 mennessä. Vuoden 2017 jätetilastossa Suomen kierrätysaste oli 41%. Jätedirektiivin tulevia painopisteitä ovat mm. biojätteet ja tekstiilit.

Etusijajärjestys jätelaissa

Jätelailla (8 §) on vahvistettu noudatettavaksi jätehuollon etusijajärjestys ja säädetty toimista, joilla tähdätään jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen, jätteen kierrätyksen ja muun hyödyntämisen lisäämiseen sekä jätteen kaatopaikkakäsittelyn vähentämiseen. Jätehuollon etusijajärjestys tulee ottaa huomioon kaikessa toiminnassa, jossa sen toteutumiseen voidaan vaikuttaa. Etusijajärjestys ohjaa myös jätehuoltoa koskevien suunnitelmien laatimista.

ETUSIJAJÄRJESTYS

kuva: Jätelain etusijajärjestyksen mukaisesti jätehuollossa ensisijaista on jätteen vähentäminen. Mikäli se ei ole mahdollista, tulee selvittää uudelleenkäytön mahdollisuus, ja niin edelleen. Nämä ”portaavat” ylhäältä alas tulee käydä läpi päätettäessä jätehuollon järjestämisestä ja etusijalle tulee laittaa ylin mahdollinen vaihtoehto. (Kuva Kymenlaakson Jäte Oy)

Valtakunnallinen jättesuunnitelma vuoteen 2030

Valtakunnallisessa jättesuunnitelmassa määritellään lähtökohdat jätehuollon kehittämiseksi. Suunnitelma kuvaa tavoitetilan vuodelle 2030 ja listaa konkreettisia toimenpiteitä vuoteen 2023 saakka. Suunnitelma asettaa yleisiä tavoitteita sekä yksityiskohtaisia tavoitteita erityisesti rakentamisen jätteille, biohajoaville jätteille, yhdyskuntajätteille sekä sähkö- ja

elektroniikkalaiteromulle. Muun muassa yhdyskuntajätteen sisältämästä biojätteestä pyritään kierrättämään 60% vuoteen 2030 mennessä.

Ohjelmassa on lukuisia toimenpiteitä, joissa vastuuta on annettu myös kunnille.

JÄTEPOLIITTISEN OHJELMAN TAVOITTEET

Tähän jätepoliittiseen ohjelmaan on valittu keskeisiä tavoitteita toteutettavaksi koko alueella. Koska jätehuollon lainsäädännössä jätehuoltotehtävät on jaettu useille eri toimijoille, on tarpeen varmistaa, että kaikkien jätehuollon toimijoiden roolit ovat selkeitä ja yhteistyö on toimivaa. Lainsäädäntö edellyttää myös vähentämään jätteiden syntymistä. Edellä mainitussa on ympäristötietoisuuden lisääminen keskeisessä asemassa. Asukkaille tarjottavilta jätehuoltopalveluilta edellytetään kattavuutta ja ympäristöystävällisyyttä. Lisäksi alueella syntyvät jätteet pyritään hyödyntämään tehokkaasti.

SELKEÄT JÄTEHUOLLON TOIMIJOIDEN ROOLIT JA YHTEISTYÖ

Tätä jättepoliittista ohjelmaa laatiessaan kunnat ovat kehittäneet yhteneväisiä käytäntöjä, joita voidaan noudattaa yli kunta- ja maakuntarajojen. Tämä on rohkaiseva esimerkki kuntien yhteistoiminnasta.

Kun kyseessä on jätehuoltoala, joka on organisoitu ylikunnallisesti, on asioiden sujuvan hoitamisen ja kehittämisen varmistamiseksi kiinnitettävä huomiota tiedon kulkuun kuntien välillä. Tiedon tulee kulkea ja eri toimijoiden roolien tulee olla selkeät.

Kunnassa kaikilla jätehuollon toimijoilla on jätelain mukaiset roolit ja vastuut, joita noudattamalla jätehuolto kunnassa tulee hoidettua jätelainsäädännön ja muiden jätehuoltoa koskevien tavoiteohjelmien mukaisesti.

Jätehuollon järjestämistehtävät

Kunta kantaa aina jätelain mukaisen vastuunsa jätehuollosta. Kunnan on määriteltävä toiminnan tavoitteet, järjestettävä seuranta ja muistettava, että kunnalla on isännän rooli vastuulleen kuuluvan jätehuollon järjestämisessä.

Kunnalla tulee olla nimetty jätehuollon vastuuhenkilö, esimerkiksi teknisen toimen alla. Vastuuhenkilö ei voi olla samaan aikaan kunnan ympäristövalvonnan viranhaltija. Tämä henkilö osallistuu alueen yhteistyötapaamisiin, jotka Kymenlaakson Jäte Oy kutsuu koolle. Kunnassa ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviä ja jätehuollon toteutusta ei anneta samalle toimielimelle. Kunnan on pidettävä ajankohtainen tieto jätehuollon palveluista ja viranomaisista saatavilla kunnan verkkosivuilla.

Jätehuollon palveluista Kymen jätelautakunnan toimialueella vastaa kuntien omistama jäteyhtiö Kymenlaakson Jäte Oy sen mukaan, miten kunnat ovat tehtäviä sille siirtäneet (Jätelaki 43§). Se hoitaa jätehuollon käytännön järjestämisen eli tarjoaa jätehuoltopalvelut asukkaille ja vapaa-ajan asukkaille sekä muille kunnan jätehuoltovastuun piiriin kuuluville toimijoille.

Kymenlaakson Jätteen tärkeimmät tehtävät ovat jätteiden vastaanotto ja keräys, käsittely ja hyödyntäminen, neuvonta ja tiedotus sekä jätehuollon kehittäminen toiminta-alueella. Kymenlaakson Jäte Oy:n omistajapolitiikka on määritelty yhtiön osakassopimuksessa, jossa on määritelty jäteyhtiön tehtävät. Kymenlaakson Jäte Oy:n omistajia ovat kaikki Kymenlaakson kunnat sekä Lapinjärvi ja Mäntyharju.

Kunnissa, joissa kunta ei ole antanut jätehuollon palvelujen tuottamista Kymenlaakson Jäte Oy:n tehtäväksi, vastaa kunta jätehuoltopalvelujen järjestämisestä asukkaille.

Jätehuollon viranomaistehtävät

Jätelaki määrää jätehuoltoviranomaisesta eli jätelautakunnasta ja sen tehtävistä (Jätelaki 23.2 §). Kymen jätelautakunta on Kymenlaakson Jäte Oy:n omistajakuntien yhteinen toimielin. Jätelautakunta toimii kuntien hyväksymän lautakuntasopimuksen ja johtosäännön mukaisesti.

Kymen jätelautakunta päättää muun muassa jätehuollon palvelutasosta, kunnan jätehuoltomääräyksistä sekä niistä poikkeamisesta, jätteen kuljetuksen järjestämisestä, jätehuollon maksuista sekä niitä koskevista muistutuksista, jätemaksujen kohtuullistamisista, jätteenkuljetusrekisterin ylläpidosta sekä muista kunnan jätehuoltoviranomaiselle jätelain tai muiden säännösten mukaan kuuluvista asioista.

Jätehuollon valvontatehtävät

Jätelain 24§ perusteluosan (HE 199/2010 vp) mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluu jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten yleinen valvonta.

Jätehuollon valvontaviranomaiset valvovat:

1. Jätelaissa ja sen nojalla annetuissa valtioneuvoston asetuksissa erikseen säädettyjen kieltojen ja velvollisuuksien noudattamista,
2. kunnan jätehuoltomääräysten noudattamista,
3. jätelain nojalla tehtyjen viranomaispäätösten noudattamista sekä
4. kunnan jätehuollon järjestämisestä vastuussa olevien ja jätehuollon eri tehtäviä toteuttavien toimintaa.

Lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvat valvontatoimet, kuten hallintopakon käyttö tarvittaessa kiinteistöjen liittämiseksi kunnan järjestämään jätehuoltoon, sillä jätehuoltoviranomaiselle, joka liittymistä seuraa, ei kuulu valvontatoimivaltaa.

Asukkaan oikeudet ja velvoitteet

Asukkaalla tai vapaa-ajanasunnon omistajalla on Jätelain 35§:n mukaisesti oikeus saada jätehuoltopalveluja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Tämä tarkoittaa sitä, ettei eri alueita tai asiakasryhmiä saa laittaa perusteettomasti eri asemaan.

Kunta huolehtii siitä, että jätteen kuljetus järjestetään ensisijaisesti kiinteistön haltijan jätelain 40§:n mukaan järjestämästä vastaanotto paikasta. Jos kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta ei järjestetä esimerkiksi hankalien kulkuyhteyksien vuoksi, kunta voi päätöksellään rajata alueen kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle. Tällöin kunta järjestää jätehuollon Jätelain 34§:n mukaisesti alueellisin jätteenkeräyspistein, joita meillä kutsutaan lukollisiksi yhteiskeräyspisteiksi.

Asukkaalla on velvollisuus liittyä alueella järjestettyyn jätehuoltoon ja noudattaa jätehuoltomääräysten lajittelu- ja muita velvoitteita. Jätelain 41.1§:n mukaan kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan on luovutettava jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottopaikkaan.

JÄTEHUOLLON TEHTÄVÄT JA VASTUUT

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET VUOTEEN 2025

Selkeät jätehuollon toimijoiden roolit, vastuut ja yhteistyö

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUU	SEURANTA
Jätehuollon yhteistyötä jätehuollon eri toimijoiden välillä kehitetään	Säännölliset yhteistapaamiset vuosittain	kokoonkutsumisvastuu: Kymenlaakson Jäte Oy tai Kymen jätelautakunta osallistumisvastuu: Kunnat	Kunnat, Kymenlaakson Jäte Oy ja Kymen jätelautakunta
Jokaisessa kunnassa on nimetty jätehuollon omistajaohjauksen vastuhenkilö	Vastuuhenkilön nimeäminen	Vastuu ja seuranta kunnalla ja jäteyhtiöllä	Kunta nimeää ja ohjeistaa, kunnanhallitus antaa eväät päätöskokouksiin
Kunnan Kymen jätelautakuntaan nimeämä jäsen toteuttaa kunnan tahtotilaa	Vuorovaikutus kunnan luottamushenkilöiden ja virkamiesten välillä	Valitulla jäsenellä on vastuu	Kunta nimeää ja ohjeistaa, kunnanhallitus antaa eväät päätöskokouksiin

JÄTTEIDEN SYNNYN EHKÄISY JA YMPÄRISTÖTIETOISUUDEN LISÄÄMINEN

Kuntien tulee jätelain etusijajärjestyksen mukaisesti ehkäistä ja vähentää kaikenlaisten jätteiden syntyä. Kunnalla on monia mahdollisuuksia vaikuttaa jätteiden syntymiseen ja syntyvän jätteen määrään. Kunta voi suoraan vaikuttaa omaan toimintaansa ja välillisesti myös kunnan alueella asuvien kuntalaisten ja muiden toimijoiden toimintaan. Kunta voi edistää kiertotalousajattelun mukaista toimintaa, jolloin jätemäärä vähenee.

Kunnat voivat omassa toiminnassaan vaikuttaa jätteen syntyyn muun muassa vähentämällä suunnitelmallisesti ruokahävikkiä laitoskeittiöissä. Hankintaohjeissaan kunnat voivat määritellä, että hankinnoissa edellytetään tai suositetaan kestäviä, korjattavia, uudelleenkäytettäviä, kierrätettäviä ja kierrätetyistä raaka-aineista valmistettuja tuotteita. Yhdyskuntarakentamisessa kunnat voivat korvata uusiutumattomia luonnonvaroja kierrätysmateriaaleilla. Kaupunkisuunnittelussa ja kaavoituksessa kuntien tulee varata alueita jätehuollon ja kierrätyksen tarpeisiin. Kunta voi myös huolehtia omassa toiminnassaan syntyvien poistotavaroiden uudelleen käyttöön ohjaamisesta (esim. kiertonet.fi).

Jäteneuvonta kuuluu jätelain mukaisesti kuntien vastuulle. Neuvonnan tavoitteena on paitsi jätteen synnyn ehkäisy, myös se, että asukkaat tietävät mitä jätteilleen tehdä ja miten jätehuolto alueella toimii. Materiaalikierrätys ja jätteiden hyödyntäminen onnistuvat vain, jos jätteiden lajittelu tehdään oikein. Kunnat ovat siirtäneet jätehuollon neuvonnan Kymenlaakson Jäte Oy:n tehtäväksi.

Jätepoliittisen ohjelmatyön aikana tehtiin kysely kaikille Kymen jätelautakunnan yhdeksälle osakaskunnalle. Kuntakyselyn tulokset on huomioitu jätteiden synnyn vähentämistä koskevissa tavoitteissa ja toimenpiteissä.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET VUOTEEN 2025

Jätteen synnyn ehkäisy ja ympäristötietoisuuden lisääminen

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUU	SEURANTA
Kunnissa on ohjeistus jätteen synnyn ehkäisystä ja ruokahävikin vähentämisestä	Kunta laatii tai päivittää ohjeistuksen toimialoittain	Kunnat Jäteyhtiö voi avustaa kuntia ohjeistuksen laatimisessa	Jätelautakunta arvioi ohjelmakauden aikana/päätteenä
Kuntien hankinnoissa vähennetään tuotteista ja palveluista syntyvää jätemäärää	Päivitetään hankintaohjeet ja sisällytetään hankintaohjeisiin jätteen vähentämisen kriteerit	Kunnan materiaali- ja palveluhankinnoista vastaavat	Kunta seuraa: - Hankintaohjeista löytyy kriteerit tai ei löydy - Kiertotalouden mukaisten hankintakoulutusten määrä tai osallistujien määrä

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUU	SEURANTA
	Kehitetään kiertotalouden mukaista hankintaosaamista ja henkilökunnan tietoisuutta jätteen määrän vähentämisestä		- Tarkistetaan, onko hankintaohjeissa/hankinnoissa onnistuttu vähentämään jätemäärää
Kuntiin on nimetty henkilöitä, jotka vastaavat omalla työpaikallaan lajittelun ja kierrätyksen edistämisestä	Kunnat kouluttavat henkilökuntaansa, esimerkiksi ekotukihenkilöitä ja tarjoavat heille edellytyksiä toimia sekä jatkuvaa tukea. Kuntien ekotukihenkilöt verkostoituvat keskenään.	Kunta	Järjestettyjen koulutusten ja koulutettujen henkilöiden määrä, esimerkiksi ekotukihenkilöt
Asukkaat, kunnan työntekijät, yhteisöt ja yhteistyökumppanit ovat tietoisia jätteiden synnyn ehkäisystä.	Sähköiset materiaalit ja oppaat, jäteneuvonta, tiedotustilaisuudet, koulutukset, tapahtumat ja tempaukset	Jäteyhtiö Kunnat	Tilaisuuksien ja osallistujien määrä Jaettujen materiaalien määrä ja sähköisen materiaalin lukijoiden määrä Asiakastytyväisyyskyselyt ja muut mahdolliset kyselyt
Yhteiskäytön edistäminen	Välineiden lainauspalvelut	Kunta	Yhteiskäytön piirissä olevien palveluiden määrä
Kiertotalouden edistäminen on huomioitu opetussuunnitelmissa ja varhaiskasvatuksessa	Ajantasaistetaan opetussuunnitelmiin omassa kunnassa	Kunta	Opetussuunnitelmat Vihreän lipun päiväkotien määrä

YMPÄRISTÖYSTÄVÄLLISEN JÄTEHUOLLON PALVELUJEN KATTAVUUS JA JÄTTEIDEN TEHOKAS HYÖDYNTÄMINEN

Asuinkiinteistöt kattavasti jätteenkuljetuksen piiriin

Jätelain edellyttämän jätehuollon toteutumiseksi on tärkeää, että kaikki asuinkiinteistöt ovat mukana järjestetyssä jätehuollossa. Tavoitteena on saada kaikki asuinkiinteistöt – myös vapaa-ajan kiinteistöt - järjestetyn jätteenkuljetuksen piiriin.

Tavoitteena tulee jätteen kuljetuksen järjestäminen mahdollisimman vähäisin ajokilometrein.

Liittymistä jätteenkuljetukseen helpotetaan huolehtimalla siitä, että asukkaille on tarjolla riittävästi neuvontaa tarjolla olevista palveluista.

Jätehuoltoon liittymisen seuranta ja valvontaa tulee tehostaa. Tässä jätehuoltoviranomaisen eli Kymen jätelautakunnan, kunnan ympäristöviranomaisen ja Kymenlaakson Jäte Oy:n tulee tehdä yhteistyötä.

Jätehuollon rekisterit ja liittymisvelvollisuuden valvonta

Kunnan jätehuoltoviranomainen merkitsee jätteen kuljettajien antamat tiedot jätelain 143 §:n mukaisesti ylläpitämäänsä rekisteriin. Rekisteri on tarkoitettu kunnan jätehuoltoviranomaisen ja jätelain valvontaviranomaisten käyttöön jätteenkuljetusten seurannassa ja valvonnassa.

Saamiensa tietojen perusteella kunnan jätehuoltoviranomainen voi muun muassa arvioida jätelain 37 §:ssä tarkoitetun kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta tekemänsä päätöksen edellytysten ja siihen liitettyjen määräysten toteutumista.

Valvontaviranomainen voi puolestaan valvoa esimerkiksi kiinteistöjen liittymisvelvollisuuden toteutumista tai kuljetettujen jätteiden toimituskohteiden lainmukaisuutta sekä laiminlyöntejä havaitessaan ryhtyä valvontatoimiin.

Lisätietoa jätehuollon rekistereistä, niiden tarkoituksesta, sisällöstä ja tietojen luovutuksesta saa tutustumalla rekisterien ylläpitäjien kotisivuilla julkaistuihin tietosuojaselosteisiin.

Jätteenkuljetusten ympäristöystävällisyys

Jätteenkuljetusten ympäristöystävällisyydestä tulee huolehtia niin, että kuljetusten päästöjä pyritään vähentämään. Keinoja tähän ovat mm. käyttövoiman valinnat ja polttomoottorien päästönormit.

Jätteenkeräyspalveluja pyritään kehittämään niin, että yhä useammat jätelaadut saadaan kerättyä talteen tehokkaalla ja logistisesti hyvin suunnitellulla kuljetuksella. Näin minimoidaan jätehuollosta kokonaisuutena syntyviä kuljetuspäästöjä. Mahdollisuuksien mukaan kuljetusten päästöjä pyritään arvioimaan koko keräys- ja kuljetusketjun osalta, eikä optimoida ainoastaan kunnallisen jäteyhtiön hoitamaa osuutta kuljetuksista. Esimerkiksi asukkaat huolehtivat osasta kuljetuksia silloin, kun jätteet otetaan vastaan jäteasemilta.

Muita logistisen tehokkuuden lisäämisen keinoja voivat olla muun muassa korttelin tai naapurien yhteiset keräyspisteet, isommat keräysvälineet ynnä muut keinot, jotka vähentävät ajettuja kilometrejä suhteessa kerättyyn jätemäärään.

Kuntien tulee varautua kaavoituksessa jätehuollon tarpeisiin varaamalla tilaa mm. ekopisteiden ja mahdollisten korttelikeräysten ynnä muiden jätehuoltopalvelujen tarpeisiin. Kaavoittajien tulee ottaa jätehuollon tarpeet huomioon kaikissa uusissa kaavoissa.

Jätteenkuljetusten kilpailutuksissa pidetään huolta siitä, että pienilläkin kuljetusliikkeillä on mahdollisuus osallistua. Tästä pidetään huolta mm. suunnittelemalla kilpailutettavat kokonaisuudet riittävän pieniksi. Lisäksi kilpailutuksien valmistelussa käytetään markkinavuoropuhelumenetelmiä.

Kierrätyksen tehostaminen

Kierrätyksen lisääminen on tärkeä lähivuosien tavoite. EU-jätedirektiivi edellyttää, että Suomessa yhdyskuntajätteestä tulee vuoteen 2025 mennessä kierrättää 55%, kun tämänhetkinen taso on 41%.

Jätehuollossa tavoitteena on tehostaa syntypaikkalajiteltujen hyötyjätteiden keräystä kiinteistöiltä silloin, kun sen vaikutus ympäristöön on nettopositiivinen (enemmän ympäristöhyötyä kuin -haittaa). Lajittelun tehostamisessa keinoja voivat olla mm. monilokeroastiat ja monilokeroautot esimerkiksi muovinkeräyksessä.

Biojätteen keräystä tulee tehostaa lähivuosina. Keinoja tähän voivat olla muun muassa kompostointia helpottavat palvelut, biojätteen keräyksen järjestäminen yhteiskeräyksenä taajamien omakotialueilla sekä kompostoinnin ja biojätteen keräyksen yhdistäminen.

Lajittelua voidaan lisätä ja tehostaa myös huolehtimalla siitä, että jätehuoltopalvelut ovat käyttäjälleen mahdollisimman helppoja. Yhtenä keinona tähän voi olla jäteastiapalvelun sisällyttäminen osaksi tyhjennyspalvelua. Taloyhtiöiden jätehuoltopalveluja voidaan parantaa tekemällä niistä käyttäjälle ja isännöitsijälle mahdollisimman helpokäyttöisiä.

Jätehuoltopalvelujen saatavuus

Jäteasemapaalveluissa huolehditaan riittävästä aukioloaikatunneista myös työpäiväajan ulkopuolella, iltaisin ja lauantaisin. Aukioloa voidaan laajentaa myös esimerkiksi itsepalvelulla.

Uusia palvelumalleja kehitetään ja kokeillaan. Esimerkkejä voivat olla esimerkiksi korttelikohtainen yhteiskeräys useille jätelaaduille ja tilattavat noutopalvelut. Esimerkiksi isojen jätteiden noutopalvelu on hyvä palvelu asukkaille, joiden täytyy päästä eroon isoista jättekappaleista ilman omaa autoa ja peräkärryä. Jätehuoltopalvelujen kehittämisessä hyödynnetään digitalisaation ja paikkatietojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Jättemaksujen ymmärrettävyys ja kannustavuus

Jätehuollon maksuja ja taksoja suunniteltaessa ja valmisteltaessa pidetään huolta, että ne kannustavat lajitteluun. Jättemaksuissa pyritään myös kohti yhtenäisempiä eko- tai perusmaksuja koko jätelautakunnan alueella. Myös jätteastioiden tyhjennysmaksuissa pyritään mahdollisuuksien mukaan kohti yhtenäistäksää.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET VUOTEEN 2025

Ympäristöystävällisen jätehuollon palvelutaso ja jätteiden tehokas hyödyntäminen

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUU	SEURANTA
Asuin- ja vapaa-ajankiinteistöt kattavasti järjestetyn jätteenkuljetuksen piiriin (loppujätteen osalta)	<ul style="list-style-type: none"> Rekisterien ylläpito - tietojen keruu on jatkuvaa - kimppaisäntien ja kimppojen tietoja on pidettävä ajan tasalla - kiinteistöjen tietoja täydennetään päätöksien osalta 	<ul style="list-style-type: none"> - Jätelautakunta jätteenkuljetusrekisterin osalta - Jäteyhtiö järjestämänsä jätteenkuljetuksen osalta - Kunnat kiinteistön haltian järjestämän jätteenkuljetuksen osalta 	<ul style="list-style-type: none"> - Jätelautakunta - Kunnat
	Liittymättömien kehottaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Jätelautakunta koko alueella - Jäteyhtiö kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen alueella - Kunnan ympäristövalvonta 	Jätelautakunta, kehoitettujen määrä verrattuna liittyneiden määrään
	Kehotettujen mutta liittymättömien määrääminen liittymään	Kunnan ympäristövalvonta	Ympäristövalvonta, määrättyjen lukumäärä
	Lukollisten yhteiskeräyspisteiden perustaminen niille, jotka eivät sijaitse jäteautolla	Kunta tai jäteyhtiö	<ul style="list-style-type: none"> Jätelautakunta - Lukollisten yhteiskeräyspisteiden määrä - Palvelun kattavuus

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUU	SEURANTA
	liikennöitävien teiden varsilla.		
Kuljetuksen päästöjen vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Suositaan vähäpäästöistä käyttövoimaa - Lisätään tietoisuutta moottorien päästönormeista ja muista kuljetusten tehostamiskeinoista, mm. monilokero-keräyksestä - Logistisesti tehokas kuljetus 	<ul style="list-style-type: none"> - Jäteyhtiö järjestämiensä kuljetusten osalta - Kunta kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen osalta 	Jäteyhtiö Kunta
Kierrätyksen tehostaminen	Keräystapojen kehittäminen, esim. korttelin tai naapurien yhteiset keräyspisteet	<ul style="list-style-type: none"> - Jäteyhtiö perustamisen osalta - Kunnat kaavoituksen osalta - Jätelautakunta jätehuoltomääräysten osalta 	Jäteyhtiö ja jätelautakunta <ul style="list-style-type: none"> - Jätemäärätilastot, kierrätysprosenttien seuranta siltä osin kuin tilastotiedot saatavissa - Uudet keräystavat
	Keräystapojen sisällyttäminen jätemaksutaksaan	<ul style="list-style-type: none"> - Jäteyhtiö tai kunnat esittävät taksoja - Jätelautakunta hyväksyy taksat 	Jätelautakunta
Jätehuoltopalvelujen helppokäyttöisyys asukkaalle	Jäteastiapalvelu pyritään sisällyttämään tyhjennyksen hintaan	Jäteyhtiö ja jätteenkuljetusyritykset	Jäteyhtiö, jätelautakunta ja kunnat Asiakastyytyväisyyskyselyt
	Jäteaseman Itsepalveluaukioloajat	Jäteyhtiö ja kunta	Jäteyhtiö ja kunnat Kävijämäärä Asiakastyytyväisyyskyselyt
	Isojen jätteiden noutopalvelua pyritään laajentamaan	Jäteyhtiö ja kunta	Jäteyhtiö ja jätelautakunta Asiakasmäärä Asiakastyytyväisyyskyselyt
Jättemaksujen kannustavuus lajitteluun	Jätetaksoissa lajitellut jätteet ovat aina edullisempia kuin lajittelematon jäte	Jäteyhtiö	Jätelautakunta ja kunta
Jättemaksujen ymmärrettävyys ja selkeys	Pyritään yhtenäisiin eko- ja perusmaksuihin	Jäteyhtiö ja kunnat	
Jätteen hyödyntämisen edistäminen	Selvitetään mahdollisuuksia ja haetaan uusia keinoja jätteen hyödyntämisen edistämiseksi.	Kunta tai jäteyhtiö	Julkaistaan Jäteyhtiön vuosikertomuksessa

TAVOITTEIDEN SEURANTA

Seurannasta raportoidaan vuosittaisissa yhteistapaamisissa. Seuraava jätepoliittisen ohjelman valmistelutyö aloitetaan valtuustokauden alussa.

Vastuu valmistelutyön aloittamisesta on luottamushenkilöillä, joiden tulee nimetä henkilöt ja päättää käynnistämisestä.

LÄHDELUETTELO

1. Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2030
2. Jätelaki 646/2011
3. Jätelain perusteluosa (HE 199/2010 vp)
4. Jätelakiopas, Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2015, Ympäristöministeriö
5. EU:n jätedirektiivin 2018/851, pakkausjätedirektiivin 2018/852, kaatopaikkadirektiivin 2018/850 ja Romuajoneuvo-, paristo- ja SER direktiivien 2018/849 muutokset
6. Jätehuollon rekistereitä koskevat: Euroopan unionin yleinen tietosuojasetus (EU) 2016/679, kansallinen tietosuojalaki (1050/2018), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettu laki (621/1999), arkistolaki (831/1994), julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettu laki (621/1999), perustuslaki (731/1999).
7. Jätehuollon rekistereiden tietosuojaselosteiden osoitteet:
 - Jätteenkuljetusrekisteri www.kymenjatelautakunta.fi
 - Asiakasrekisteri ja ekomaksurekisteri www.kymenlaaksonjate.fi